

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — 2 — — —
Na štvrt roka — 1 — 20 —
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ :
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posilať predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stúpcového
nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Vážne udalosti.

Čo sa terajšie pokolenie pamätať môže, neudalo sa v politickom živote tak vážnej udalosti, ako v pondelok dňa 19. februára. V tento deň generálmajor Nyiri de Székely (volal sa predtým Kandl) ako splnomocnený kommissár kráľovský rozpustiť mal snem uhorský. Nemal smelosti učiniť to osobne a preto poslal na predsedníctvo snemu tri listy, v jednom dal na známosť, že je za kommissára úplnej plnomocnosti vymenovaný, v druhom oznámil, že je do prvého marca odročený snem na 19. februára svolaný, konečne v treťom liste obsahovalo sa splnomocnenie ku rozpusteniu snemu. — Mimoriadne splnomocnenie, akým poverený bol generalmajor Nyiri (predtým Kandl) už samo v sebe je veľmi vážna udalosť. Zvláštnej významnosti poskytla však tejto udalosti tá okolnosť, že snem listinu úplného plnomocenstva kommissára, ktorou sa rozpustenie snemu vyslovilo, v známosť nevezal a v snemovom zasadnutí jednohlasne uzavrel, že listinu túto neotvorenú a neprečítanú zpiatky pošle tomu, čo ju snemu dal doručiť. Uzavretie toto vyniesol snem jednohlasne na návrh predsedu snemu a spolu podpredsedu ľudovej strany Štefana Rakovszkyho. Toto bola zaiste veľmi vážna udalosť, nasledovala však potom ešte vážnejšia.

Generálmajor Nyiri de Székely (predtým Kandl) keď sa o tom dozvedel, že snem listinu, v ktorej sa obsahovalo nariadenie rozpustenia snemu ani neotvoril, ani neprečítal, lež ju zpiatky posielal, vydal rozkaz, aby snemovňa zbrojou vyprázdnená bola. V parlamentárnom živote národov je dačo podobného veľká zriedkavosť. V sneme uhorskom

ani táto nesmela chybovať. Vyslaný bol totiž plukovník honvédov Fabricius, ktorý snemovňu vojskom a policajmi vyprázdnil. Dvorana, v ktorej snem porady drží, hola síce už prázdna, keď plukovník Fabricius s jeho vojskom a s policajmi do nej vstúpil, on ju ale predsa vyprázdnil. Z kresla predsedu snemu vyzval totiž trikrát ablegátov, ktorých tam nebolo, aby sa zaraz rozisli. Na tretie vyzvanie rozkázal policajtom a honvédom, aby i tak prázdnu dvoranu, gallerie a všetky, ešte aj úradné miestnosti snemovne vyzprázdнили. Títo sa nedali dlho núkať a len skoro v úradných miestnostiach nebolo ani jedného úradníka. Všetky dvere celého parlamentu byly pozatvárané a udešená na každé veľká úradná pečaf. Toto bola zaiste tá najvážnejšia udalosť predošlého týždňa a nezapomenie ju nikto, čo sa s krajinskými záležitosťami zaoberá. Môže sa povedať, že kým len Uhorsko stojí, všetky pokolenia spomínať budú túto udalosť veľkej mimoriadnosti a významnosti.

Tie politické stránky, ktoré laňajšieho roku voličia v celej krajine dôverou vyznačili, ktoré následkom toho vo väčšine nachodily sa v parlamente, pochvalným chovaním svojim dokázaly pred celým svetom, že politickou zralosťou prevyšujú politikov mnohých iných krajín. Uhorskému zákonodarstvu stala sa hrozná krivda, celá krajina ťažko stoná pod krušnými následkami, aké nerozum, pomsta a sobectvo uvalili na ňu. Zákonodarci naši však nezákonnému násiliu nestávajú oproti násilie. Zákonodarci spojenej opozície vzdor tomu, že trpia krivdu, potupu a hany, nebúria ľud, lež ho napomínajú k pokojnej vytrvalosti. Ako šlachetne zákonodarstvo naše smýšľa, to najskvelejšie označuje tá udalosť, že v utorok

po násilnom rozpustení snemu, dňa 20. februára, ablegáti spojenej opozície bez rozoielu politických stránok a náboženstva shromaždili sa o desiatej hodine v bazilike svätého Štefana, aby pre potupenú vlasť a fažko trpiaci v nej ľud apoštolského zakladateľa jej volali o prímluvu a vzdychali o pomoc ku Všemohúcemu. Tu vystúpil na kazaťelňu pápežský praelát, kanonik ostrihomský a krajinský vyslanec ľudovej strany Ján Molnár a každého srdca poslucháčov hlboko dotýkajúcimi sa slovami upomenul vítečných poslucháčov, aby dľa vznešeného príkladu slávnych predkov s dôverou ponášali sa ku bl. Panne Marii Kráľovnej Uhorska a ku ochrancovi nášmu, svätému Štefanovi, prvému kráľovi apoštolskému vlasti našej. Ako vznešene prednesenou rečou touto hlboko dojatí boli krajinskí vyslancovia, tak je ona na príklad i pospolitému ľudu kresťanskému. Ľud tiež spájať má svoje modlitby s modlitbami svojich vyslancov, aby Kráľovna vlasti našej Panna Maria a mohutný patrón náš svätý Štefan, prvý kráľ apoštolský Uhorska, fažké časy naše čím skorej premenili k lepšiemu. Za blaho vlasti a ľudu vítečný rečník a neunavený ablegát ľudovej strany pápežský praelát Ján Molnár, obetoval potom nepoškvrnenú obeť Všemohúcemu, pričom prítomní boli ablegáti spojených stránok opozície až do konca. Z tohoto vidno, že spojená opozícia bárs ako ju utlačujú, tupia a hania, nerobí revolúciu, ľud nezvádza ku činom nezákonným, lež ho odkazuje na Boha, od nehož pochádza všetko blaho jednotlivých a národov pre časnosť a večnosť. Stránkam politickým takéhoto presvedčenia a smýšľania ľud kresťanský vo vlastnom záujme dôverovať musí po všetky časy.

Ako ďalšiu vážnu udalosť treba spomenúť, že krajinskí vyslancovia spojených stránok opozície ľud neopúšťajú a na seba neponechávajú. Sú oni toho presvedčenia, že keď dakedy, to zaiste prítomne potrebuje ľud, aby sa krajinskí vyslancovia jeho s ním zaoberali, vysvetlovali mu krajinské rozporenie, pozdvihovali a tešili ho. Stránky spojenej opozície preto uzavrely, že dňa 25. februára každý krajinský vyslanec navštívi svoj volebný okres a v účtovnej reči prehovorí k ľudu. Zaiste však, aby sa ľud ani nedozvedel, čo sa v krajine robí, tieto účtovné reči držať k ľudu oproti jestvujúcim zákonom krajinským zakázané bolo. Patriční vyslancovia následkom toho v tento deň

len v miestnosťach kruhov a po domoch jednotlivých známych vysvetlovali prítomné politické rozporenie. Týmto spôsobom gróf *Aladár Zichy*, predseda ľudovej strany oznámil bol vrchnosti, že v stredíšti volebného okresu svojho Nagykanizsa držať bude v nedeľu účtovnú reč. Ľudové shromaždenie nebolo tu však dovolené a zaslúžený vyslanec prinútený bol v hostinci pri obede, na ktorom prítomní boli vodcovia okresných voličov, vysvetliť prítomné politické rozporenie. Ablegát ľudovej strany *Pavel Kovács* do Érsekújváru svolal svojich voličov. Mestský kapitán však ľudové shromaždenie nedovolil a k udržaniu vraj poriadku prišlo tam 25 žandárov. Barón *Ivor Kaas* mienil tiež v nedeľu účtovné reči držať vo volebnom okrese žabokreckom, žandarmeria však ľudové shromaždenia vo všetkých obciach tohoto volebného okresu zakázala. Vzdor tomu všetky obce, ktorými obľúbený vyslanec tento tiahol, prijaly ho s veľkým plesom a so zvučným oslavovaním, čo ani žandári prekaziť nemohli. Mnohí vyslancovia druhých stránok spojenej opozície chceli tiež v nedeľu účtovné reči držať vo svojich volebných okresoch, patričné vrchnosti to ale nedovolily.

Vážne udalosti len jedného týždňa naznačili sme nie však cieľom pobúrenia ľudu, lež k uspokojeniu obecnstva. Vážna udalosť je ovšem, že snem oproti zákonom zbrojnou mocou rozpustený bol. Aj to je vážna udalosť, že nariadenie rozpustenia snemu, nečítané a neotvorené bolo zpiatky poslané, ale len z tej príčiny, bo ono snemu nebolo doručené takou cestou, ako to korunou potvrdené zákony nariaďujú. Nie menej vážna udalosť je, že krajinským vyslancom zamedzuje sa cesta, aby ku ľudu prehovorili v shromaždeniach. Keď vážne udalosti tieto občania povážia, či musia zúfať, či majú nádej trať, či sa snád majú búriť? Nie. Nebol by to priateľom ľudu čo by v prítomných fažkých pomeroch našej milaj vlasti búriť chcel ľud.

My pevne veríme, že akokolvek rozpustený snem bude zas svolaný. Keď ale ku tomuto cieľu volby vypísané budú, nech každý volič kresťanský za prísnu povinnosť si drží hlasovať len na muža, o ktorom vie, že je dobrým kresťanom a opravdivým priateľom ľudu. Vyslancovia, zvlášte ľudovej strany, bárs aj nenie prítomne snemu, nepustia verných ľudákov. Budú ich viesť, ochra-

ňovať, tešiť a zdvíhať živým slovom pri priateľských návštevách a písmom v ľudových časopisoch. Pravda si prekliessi cestu i cez tie najväčšie prekážky. Za pravdu bojovala doposiaľ kresťanská ľudova strana a bojovať za ňu neprestane, bo je presvedčená o tom, že v budúcnosti len pravda zvíťazí.

Pomáhajme ľudu.

Zo všetkých strán slyšíme to heslo: pomáhajme ľudu. Že ale snahy mnohých priateľov ľudu nevedly doposiaľ k očakávanému výsledku, tomu zväčša len to bolo na príčine, že ku dôkladnej pomoci ubiedeného ľudu nevkročili na tú cestu, ktorá istotne ku prospechu vedie. Že je ľud náš ubiedený, o tom je každý presvedčený. Mnohí chceli by utrápeným ku pomoci prispieť, nevedia ale ako to začať. Není ale nič ľahšieho ako toto. Kto sa o tomto presvedčiť chce, ten nech sa oboznámi so *Stredišťom* kresťanských spolkov v Budapešti. Ľudová strana od tých čias, čo trvá, vždy napomínala ľud a radila mu, aby si zakladal spolky. S jej príčinou a vplyvom povstali aj v krajine nesčíselné čítacie spolky, spolky hospodárske ku oceneniu úrody a pod vedením ablegáta ľudovej strany dra Karola Wildfeuer založené sú mnohé a mnohé potravne spolky hresťanské.

Tymito spolkami kresťanskými pomôženo má byť ubiedenému ľudu. My preto o týchto spolkoch v «Kresťane» riadne a nakolko možno v každom čísle prehovoríme. Činíme to tým viacej, bo vidíme, že k neskúsenému ľudu približujú sa ľudia, čo sa mu vydávajú za priateľov, sú ale jeho najväčší nepriatelia. Máme známosť o tom, že medzi ľuďmi našim chodia agitátori, ktorí ohlasujú v shromazdeniach, v schôdzkach po domoch a najmä po krémách, že sa ľudu len tak dá odpomôcť, keď sa celý prítomný poriadok preinačí. Jest mnoho takých prorokov, čo chodia od domu do domu a ohlasujú tú satanskú múdrosť, že není treba viery, mravnosti a vlasti, že osobný majetok je krádež. Aj to nám je známo, že týmto falšným prorokom na horných stranách už veľmi mnohí na lep sadli.

My sme ale toho presvedčenia, že nikto nepomôže ľudu tým, keď ho búri, keď ho o jeho najsvätejší poklad, o jeho vieru pozbavuje, keď mu hovorí, že nemusí milovať vlast svoju, bo ona od neho len obety žiada, alebo keď ho povzbudzuje ku nenávisti oproti bližným len preto, že sú títo majetnejší. Opravdoví ľudomilovia a priatelia utlačeneho ľudu, nebalamútia ľud, nebúria ho oproti viere, neučia ho k nenávisti oproti bližným, lež mu pomáhajú. Slabých ochraňujú zákonami, uľavujú jeho tarchy, počujú ho a poskytujú mu prostriedky, ktorými bez veľkých ťažkostí sám sebe pomôcť môže.

V tomto ale vidíme ten veľký rozdiel, ktorý je medzi kresťanskými priateľmi ľudu a medzi tými, čo zapovrhujú zásady kresťanstva a dľa návodov zlomyseľných

ľudí snazia sa ľudu ku pomoci prispieť. Kresťanskí priatelia zakladajú kresťanské potravne spolky. Takýto kresťanský potravny spolok je pre každú obec, v ktorej je založený, hotová zlatá baňa. Ako sa má takýto spolok založiť, o tomto každého ochotne poučí Stredišťe kresťanských spolkov (Budapest, IX., Bakács-tér 1. č.). Skrze kresťanské potravne spolky príde obyvateľstvo obce, v ktorej také založené sú, ku zdravému, dobrému a primerane lacnému tovaru. Toto je ale len hmotný ošoh, ktorý obyvateľstvo z takéhoto spolku má, od tohoto je o mnoho väčší ošoh mravný. Ľud kroz kresťanské potravne spolky vyslobodí sa z pazúrov nesvedomitých a neludských úžerníkov, stane sa samostatným, neodvislým. Toto je ale to najpotrebnejšie ľudu. Kresťanský potravny spolok nemal by teda v žiadnej obci chybovať. — Kresťanskí priatelia ľudu zakladajú kresťanské úverkové a pomocné spolky. Čo je tomu na príčine, že ľud náš kresťanský hmotne tak hrozne upadnul a jednodajne upáda? Krom bezbožného šafárenia liberálov, je si tomu aj sám ľud na príčine. Celý svet, aj obecný ľud, žil nad svoje pomery, potreboval viacej ako mal, vydával viacej ako prijímal, slovom zle gazdoval. Spoliehal sa pri tom na pomoc rozličných peňažných ústavov, ktoré mu za vysoké úroky pomáhali, kým mal kredit, ako však kredit jeho vyčerpený bol, potom ho odmrstili. Smiloval sa na to nad ním nemilosrdný úžerník a tento mu krv do poslednej kvapky vycical. Takýchto nešťastlivých jesto na tisíce po našich obciach. Čo sa ratovať dá, to máme ratovať. Hmotne ubiedenému ľudu treba ku pomoci prispieť. Ľud treba vytrhnúť z rúk úžerných sporiteľní a nesvedomitých úžerníkov. Toto sa ale dá vykonať len zakladaním kresťanských úverkových a pomocných spolkov. Kresťanský priateľ ľudu dá si záležať na tom, aby v obci bezodkladne založený bol kresťansko-katolícky kruh, alebo čítací spolok. Čo je cieľom týchto spolkov? V prvom rade osveta a poučenie ľudu. V kruhu, alebo v čítacom spolku nachodia sa knihy a noviny, písané v kresťanskom duchu. Ľud tieto po nedeľách číta, alebo slyší prednášky druhých, poučuje sa duševne, mravne, naučí sa myslieť, príde k sebaповедomiu. Nahliadne, že aj on je voľačo na svete, že není to najposlednejšie stvorenie, čo bárs kto môže sem i tam sácať. Nuž keby tá kresťanská ľudová strana nemala iných zásluh ako je to, že ona na seba ponechaný, opustený ľud kresťanský priučila k čítaniu, mysleniu a skrze to pozbudila ho k sebaповедomiu, to už aj týmto prevyšuje všetkých tých, čo prítomne sa vydávajú za priateľov ľudu. Katolícke kruhy a čítacie spolky ale aj hmotne prispievajú ľudu ku pomoci. Čo zničilo náš ľud? Návšteva kréiem. Krémy a nesvedomití krémári nejednomu z našich občanov vykrútili krky. Cieľom čítacích spolkov a katolíckych kruhov je ľud presvedčiť o tom, že nemá väčších nepriateľov, ako sú mu krémy.

Kresťanskí priatelia ľudu, keď sa snazia v jednotlivých obciach kresťanské spolky zakladať, chcejú poskytnúť ľudu to, čo mu je najpotrebnejšie. Pozdvihnúť ľud mravne a hmotne je šlachetnou snahou každého priateľa kresťanského. V tomto šlachotnom účinkovaní potrebné je ale,

aby ľud so svojimi kresťanskými priateľmi spoluúčinkoval. Toto spoluúčinkovanie ale v tom nech záleží, že ľud ochotne nasleduje rady svojich kresťanských priateľov a bez obavy zakladá spolky čítacie, kruhy katolícke, spolky hospodárske, mliečiarske a v každej obci kresťanské potravne spolky. Týmto kresťanskými spolkami pomáhajme utlačenému ľudu!

Kresťanstvo a vôľa ľudská.

II.

Kresťanstvo požaduje od nás, aby sme pracovali a to neunavne.

1. Kresťanstvo všetky prostriedky poskytuje človekovi, aby jeho morálna energia činná bola a spolu kategorične požaduje prácu, či už duchovnú, či telesnú. «Pracuj, kým je deň!» Kresťanstvo zatracuje neúrodný quietismus, ale aby na javo, na svet vyšlo, že žiješ a vedieš kresťanský život, musíš napnúť všetky sily vôle tvojej, musíš pracovať a nie hnilo odpočívať. «Jestli ma milujete», takto napomína Spasiteľ (Ján. 14, 15.) «zachovávajúte príkazy moje!» A zas: «Jedine ten ma miluje, kto zachováva a plní príkazy moje». (Ján. 15, 21.) Moderný racionalismus honosí sa tým, že náboženstvo vytvára známosť a vôľu a je vec srdca, citlivosti. Už ethnici (pohani, ale vzdelení, ako Gréci a Rimania) to isté hlásali, a výsledok bol ten, že náboženstvo bez činného života, v quietisme končí. Výsledky tohoto smýšľania boli by nanajvyš morálnemu životu škodlivé! Keby náboženstvo nemalo v sebe morálnej sily, energie, ale pozostávalo by jedine z citlivosti, vtedy človek upadol by do nemravnosti, lebo aj pri nemravnosti môže kto citlivým zostať, nejednalo by sa o to, či človek morálne žije, lebo nie, ale ohľadom morálnych skutkov zostal by človekom indiferentným, lebo uspokojil by sa tým, že religiósny cit jeho je neporušený. Hrozilo by to nebezpečenstvo, že človek stal by sa korisťou antinomizmu (religiósna sekta, zatracujúca zákon Mojžiša. Jej zastupiteľ bol Ján Agricola, ktorý r. 1540. odvolal svoje učenie. Sám Martin Luther ho mal k tomu), to jest, tak prevrátene by človek smýšľal, že jakýkoľvek aj náruživostiam by sa odovzdal, jakokoľvek hlboko by upadnul, však predsa by sa žiadnym hriechom (ani tým najhroznejším!) nemohol zašpiniť, lebo bol by tej bludnej a omýľnej, hriešnej mysle, že on stojí nad zákonom morálnym, že jeho sa netýka zákon morálny.

Každého človeka zdravý rozum vidí a uzná, jak prevrátené je toto smýšľanie! Toto je istá cesta nielen k nemravnému, ale spolu uj k životu bez Boha, bez zákona a viery. Nemravnosť a nevera sú spolu tým najuším sväzkom spojené. Keď čítame dejiny cirkevné, skusujeme, že quietismus spojený bol s antinomismusom, mravný úpadok človeka po všetky časy čo iné bol, ako výsledok religiósnej sentimentalitý! (sentimentálny = citlivý). Do tejto priepasti nemravného života upadli už v prvých stoliach gnostici, niektoré sekty v stredoveku, aj niektorí moderní mystikéri.

V XVI. stoličí protestantismus hlásal: *sola fides!* samotná viera dostačí k spaseniu! Jaké to malo následky. «Sola fides» heslo splodila druhé heslo: «Pecca fortiter, sed crede fortius» (hreš smelo, ale ver ešte smelšie, t. j. silnejšie). Slová tieto po všetky časy charakterisovať budú pôvod protestantizmu! Ešte dlho, mnohé roky bude pokúšať heslo toto, ale slovom pravdy a živej viery vždy zapúdené bude. Veriť a hrešiť! Povedzte, nenie sú to dva elementy, ktoré docela protivia sa sebe? Čo hovorí Spasiteľ sveta? «Nemôžte slúžiť Bohu a mamone», to jest diablove. V XVI. stoličí anabaptisti (znovu krstení) upadli do takej nemravnosti, že sami založiteľia protestantizmu, Luther, Melancton, zatracovali jejích nemravnosť. Kresťanské náboženstvo neučí, že k spaseniu dostačí len religiósny cit, sentimentalita, ale požaduje od človeka čin morálny, prácu, aby človek neprestajne dobré činil, a to zo všetkej sily svojej, k činnému životu povzbudzuje vôľu človeka; sľuby svoje viera naša neviaže k sentimentálnemu životu, ale k životu neunavnej práce. «Chceš-li vjst do života, zachovaj príkazy!» (Mat. 19, 17.)

2. Vidme už, jako a v jakiej miere žiada od nás náboženstvo kresťanské skutky a činný život.

a) Viera naša žiada od nás skutky, ponajprv aby sme donášali *obetu*.

Celé kresťanstvo základom svojim má obetu. Ježiš Kristus, Syn Boží, seba na križi obetoval, aby nás spasil. Celý Jeho život nenie je iné ako obeta, vždy a vo všetkom len vôľu Otca nebeského vyhľadával. «Nech sa nestane vôľa moja, ale tvoja!» (Luk. 22, 42.) Život svoj korunoval smrťou na križi, dobrovoľne dal ho za nás, lebo tak to žiadal Otec nebeský, aby splatil dlh za priestupky a hriechy naše. «Nikto neodoberie odo mňa život môj, ale ja sám od seba ho dám.» (Ján. 10, 18.) Základ kresťanstva teda je obeta, ktorú priniesol Syn Boží, taká obeta, ktorá nemohla byť výsledkom len vôle Syna Božieho! To je určenie obety tejto, aby jeden raz vykonaná, a síce krvavým spôsobom, po všetky časy obnovená bola nekrvave, do skonania sveta, v Cirkvi, z toho cieľu, aby upomínala nás všetkých na smrť križa a aby všetci krvou Ježiša Krista vykúpení, účasť sme mali a brali obety tejto, jej zásluh a ovocia. Táto eucharističná obeta je ten prameň, z ktorého vyvierajú vody (milosti) k životu večnému; ona je centrumom Bohoslužby; tu upevňuje sa vôľa naša, aby sme morálne činy, skutky previesť mohli. Z tejto obety žiari svetlo na celé kresťanstvo. Cirkev požaduje od nás, od kresťanov, aby sme z lásky k Bohu a bližnému *obety* prinášali.

Kresťania musia nasledovať vznešený príklad Spasiteľa, musia seba Bohu obetovať, a to so všetkou silou a vôľou, vo všetkom nie svoju, ale Bohu milú vôľu vyhľadávať, a to vo všetkých pádoch života, v šťastí a nešťastí, v radosti a v zármutku. Aby sme ale morálny boj viedli, k tomu je pevná vôľa potrebná. Čo všeličo musí človek premôcť, aby k víťazstvu prišiel! Prevýšiť musí náruživosti očí, tela, samolásky, sobeckosti (egoizmu), sebachvály, záujmu a iné pokušenia, aby kráčal cestou, ktorá vedie k Bohu, slovom, aby bol mužom svojej slobody, svojho

rázu, rozumu. Ach, akú morálnu silu musí mať ten, ktorý chce po kresťansky žiť! Bez obety niet víťazstva! Takýto život obety žiada od nás kresťanstvo. Len tí žijú podľa ducha kresťanstva, ktorí sú «oblečení v Kristu», ktorí morálne činný a energičný život vedú v boji naproti duchu kresťanskému. Kto by mohol tajiť, že kresťanstvo nežiada od nás silnú vôľu, morálnu energiu?

Toto ale ešte nie je všetko!

Život obety požaduje aj od nás *sebazaprenie*. Aké ale musí byť naše sebazaprenie? Musí byť rozumné, aby sme hranice múdrosti neprestúpili. Už indickí askéti vedeli o sebazaprení, ale nerozumne to činili. Na príklad, aby v sebe smyselnosť udusili, ranili, zohavili, zmrazčili svoje údy! Iné náboženstvá nemali ani pochopu o sebazaprení. Tak Gréci mysleli, že Olymp (miesto spoločného sídlenia a prebývania gréckych bohov) je to miesto, kde bohovia tým istým náruživostiam a výstupkom sa oddávajú, ako ľudia na zemi. Stoici (grécki filozofi) hlásali volajaké sebazaprenie, ale to bola nesmyselnosť, hlúposť. (Na príklad filozof Diogenes sedel v sude.) Čo iné máme povedať o izlame, viere Mohameda? «Korán» (sväté písmo mohamedánov) nezná túto čnosť, ba práve hlása slobodu náruživosti, smyselnosti, tela. Dovoľená je polygamia (muž môže mať viac žien!). Aj všetky ostatné sekty, ktoré sa od cirkve odtrhly, sebazaprenie lebo odpúdily, lebo hlúposti uviedly. — Jedine viera kresťanská zachovala v čistote čnosť túto. «Kto chce za mnou ísť», hovorí milý náš Spasiteľ, «nech zapre sám seba a vezme kríž svoj a nasleduje mňa!» (Mat. 16. 24.) Tieto slová Spasiteľa sú ten regulátor, ktorý pohybuje vôľou našou. Jedine len v Cirkvi katolíckej nachádzame túto čnosť rozumne zachovanú.

Čo iné je život *svätých*, ako sebazaprenie! Sebazaprenie bola tá cesta, ktorou vyšli na na vrchol čnosti kresťanských. Len v tom je duch kresťanstva, kto vie *sám seba zapreť!*

Naproti kresťanskému smýšľaniu aký je duch a smýšľanie tohoto sveta? Synovia tohoto sveta idu jedine len za svojim ziskom, pestujú len svoje záujmy. Hovorí, že každé sebazaprenie je hlúposť a bláznivosť, lebo neveria v život nadprirodzený. Jejich cieľom života je to, aby sa tu na svete dobre mali, rozkoše a márnosti tohoto sveta sú tie ruže, ktorými sypú svoje cesty. Sobeckosť a smyselnosť sú hýbdlami jejich namáhania.

Pri takomto smýšľaní a skutkoch človek nemôže vyvinuť žiadnu morálnu činnosť. Sobeckí a smyselní ľudia nemajú žiadnej morálnej energie!

b) Viera kresťanská nalieha, aby človek *čnosť* (tu ako religiózny čin) činil. «Buďte dokonalí ako dokonalý je váš Otec nebeský!» (Mat. 5, 48.) Žiada kresťanstvo od nás morálnu dokonalosť! Základom ale tejto dokonalosti je *čnosť*. Kresťanská mravoveda a filozofia požaduje, aby človek mal «habitum bene agendi», to jest stálu, pevnú vôľu *vždy* dobre činiť. Aby ale človek vždy dobre činil, k tomu potrebná je morálna energia, čnosť a konečne milosť, ktorá slobodnú vôľu našu v dobrom upevňuje. Stálosť čnosti je stály boj proti zlému! Pekne hovorí náš spisovateľ,

Stöckl: «Do neba len tá cesta vedie, ktorá s trňami boja posypaná je».

Duch sveta nezná ani tento vznešený boj, ani čnosť. Moderný, racionálny a materiálny svet neuznáva čnosť kresťanskú, lebo nepochopuje tomu, čo je z Boha. Učí, že dostatočné je, keď je človek *konvencionálne* morálny, to jest keď zovnútorne čnosť na koľko možno zachová, vnútorne a tajne ale čnosťou viazaný nie je.

Takéto smýšľanie ale čo iné je, ako nemravnosť. Bez kresťanského smýšľania nielo pravého presvedčenia kresťanského a mravnosti.

c) Kresťanstvo konečne žiada od nás morálny čin (to jest život!) aj preto, lebo zákon mravnosti korunuje *evanjelickými radami* (1. dobrovoľná chudoba; 2. večitá čistota; 3. dokonalá poslušnosť). Každý človek musí čnostný a mravný život viesť, evanjelické rady znejú len ľuďom a duším vyvoleným! Aká dokonalosť treba ku tomu: vziať na seba jarmo dobrovoľnej chudoby, večitej čistoty a dokonalej poslušnosti! «Qui capere protest, capiat!» (Kto to môže pochopiť, nech pochopí!) (Mat. 19, 12.) Toto sebazaprenie nemá hranice; zanechaj všetko, čo nás k tomuto svetu viaže a jedine len Bohu žiť, čo to iné, ako dokonalosť duše kresťanskej! Aká morálna energia je k tomu potrebná, aby človek nežil sebe, svetu, ale jedine Bohu!

POLITICKÉ CHÝRY.

Účtovné reči ablegátov ľudovej strany.

Praelát pápežský a ablegát ľudovej strany *Ján Molnár* dňa 18. februára popoludní o 3. hodine držal účtovnú reč v miestnostiach kassína v *Kapuváre*. Povolal ku tejto príležitosti duchovných, rýchtárov, notárov a mnohých z inteligencie volebného okresu. V reči svojej predniesol ablegát praelát *Ján Molnár* prítomné otázky politické a konečne predložil shromaždeným nasledovný návrh:

1. Občianstvo volebného okresu eszterházskeho nech sa spojí v pevný spolok cieľom pokračovania v národnej obrane.

2. Z duchovenstva, notárov a rýchtárov nech sriadi ústredný výbor, ktorý viesť má záležitosti volebného okresu a má byť spolu aj prostredníkom medzi občanmi a medzi výkonným výborom koalície.

3. Nech sa svolajú predstavení jednotlivých obcí a títo nech pomerne ku dani vyvrhnú na občanov dobrovoľnú daň ku zaokrytiu útrat tohoto pohybu a cieľom náhrady pre úradných, čo príležitostne úradu svojho pozbavení budú.

Návrh tento bol jednohlasne prijatý a prítomní vodcovia voličov vyvolili aj hneď výkonný výbor. — *Franc Udvary*, ablegát ľudovej strany volebného okresu Zirez

tiež v nedeľu dňa 18. februára popoludní držal účtovnú reč v Zirczi, v ktorej osvetlil prítomné politické rozporenie. Vo veľkom počte prítomní voličia jednohlasne úplnú dôveru vyslovili obľúbenému ablegátovi.

Pozdravenie ľudovej strany.

Z príčiny posledných udalostí politických dochodia početné pozdravenia na ľudovú stranu. Z volebného okresu Csorna a z Nitry, najmä podpredseda ľudovej strany a podpredseda snemu Štefan Rakovszky dostal viacej pozdravov. Spojená opozícia volebného okresu sľučského pripísom dôvery vyznačila predsedu ľudovej strany grófa Aladára Zichyho.

Zlaté Moravce a gróf Aladár Zichy.

Predseda ľudovej strany gróf Aladár Zichy dňa 22. februára dostal nasledujúci telegramm zo Zlatých Moraviec:

Obecenstvo stolice Bars z valného shromaždenia, dnešný deň vydržovaného, s vlasteneckou dôverou a prítlanosťou pozdravuje osvietenosť Vašu a prosí o neohrozené a stále vydržanie v obrane našej ústavy. Simonyi, viceišpán.

Generálmajor Alexander Nyiri.

Generálmajor Alexander Nyiri, ku rozpusteniu snemu vymenovaný kommissár kráľovský, vo štvrtok dňa 22-ho februára popoludní odcestoval do Viedne. V piatok podal na audiencii zprávu o vybavení jeho missie. Z Viedne navrátil sa na svoju stanicu do Stolnobelohradu.

Béla Rudnay, kráľovský kommissár.

Dňa 22. februára uverejnil úradný list vymenovanie Bélu Rudnayho za kráľovského kommissára hlavného a sídelného mesta Budapešť a stolice Pest Pilis-Solt-Kiskun.

Vymenovanie hlavného kapitána Rudnayho za kráľovského kommissára stolice Pest-Pilis-Solt-Kiskun medzi hlavnými úradníkmi stoličnými nikoho neprekvapilo. Ba práve rákali na to a preto sa už popredku na tom uzniesli, že všetci, čo majú nároky na penziu, budú žiadať hneď penziu, ostatní ale zadakujú zo služby. Bez úradníkov sa však žiadna stolica spravovať nedá. Nahliada to aj sám Rudnay. To ho malo k tomu, že sa s prosbou obrátil na viceišpána Beniczkyho, aby na 27-ho februára svolane stoličné shromaždenie, v ktorom na dennom poriadku boly prosbopisy úradníkov o penziu, na ďalší čas odročené bolo. Nemaľ teda príležitosti hlavný kapitán Béla Rudnay stoličnému výboru predstaviť sa ako kráľovský kommissár.

Právomocnosti mestskej predstavil sa však v sobotu dňa 24. februára popoludní. Príšiel do nového mestského domu s celou gardou policajtov a s vojskom. Prečítal najprv listinu svojho vymenovania s kalpakom na hlave a potom sa odobral. Po jeho vzdialení sa vydržovalo sa mestské shromaždenie, v ktorom výborníci jednohlasne ten výrok vyniesli, že Bélu Rudnayho, ako kráľovského kommissára vôbec neuznávajú, lebo vymenovanie jeho je

protizákonné a ruší samosprávu hlavného a sídelného mesta Budapešte.

Vládni kommissári.

Do jednotlivých právomocností vysliela už aj vláda kommissárov. Tak do mesta Szekszárd vymenovaný je za kommissára vlády Ján Méré, advokát peštiansky. Do Kecskemétu poslaný je ako kommissár vlády Július Kolozsváry, radca polície. Nitra má kommissára vlády v osobe Ďura Csillaghyho, bývalého vyslanca okresu prievidského. Kolozsvár má za kommissára vlády grófa Žigmonda Csákyho. Stolica Zala dostala za kommissára vlády dra Ladislava Portelekyho. Kommissári títo do sídelných miest právomocností, ku ktorým sú vyslaní, prichodia so silou vojska a žandárov, čo je len na rozhorčenie obyvateľstva. Týmto spôsobom sa v stolicích a jednotlivých mestách nedá poriadok zaviesť a ľud s tak násilným pokračovaním sa tiež nikdy nespriatelí.

Zakázané shromaždenie.

Z príležitosti prepusteného snemu barón Ivor Kaas vo svojom žabokreckom okrese dňa 25. februára pred poluoním v Chynoranoch a po poludní v Skačansoch, jakožto dvoch najväčších obciach volebného okresu, chcel vydať počet zo svojho účinkovania. Pri tejto príležitosti ešte rečníť mali p. Koloman Brestyenzsky a Alojz Fiebig, ale bohužiaľ vrchnosť shromaždenie zakázala. Pán barón Kaas ešte dňa 24. februára prišiel do Chynorán, na druhý deň zašiel do Žabokrek a do Veľkých Bielíc, a ponač s voličmi do potyku nikde prísť nemohol, odcestoval do Budapešti. Aj ohromný počet vojska mal prísť do okresu, najmä do Chynoran a do Skačan, aby vydržoval sa majúce shromaždenie všemožne prekazili; ale keď predsedníctvo okresnej ľudovej strany vrchnosť ubezpečilo, že shromaždenia vystanú, vtedy vojsko odvolané bolo. Voličia v celom okrese s radostou by boli vítali svojho vrelomilovaného krajinského vyslanca, aby dokázali svoju vernosť jeho vysoko ctenej osobe a oddanosť ku našej kresťanskej ľudovej strane, ale v tom silou-mocou prekazení boli. Voličia a nevoličia v žabokreckom okrese sú toho presvedčenia, že pri budúcej voľbe jednohlasne zase za ablegáta vyvolený bude barón Ivor Kaas a vtedy sa isté noviny presvedčia, že ošklivé a luhavé napádanie jeho osoby k cieľu neprivedlo.

Luteránsky «Týždenník» a «Katolícke Noviny».

V spomenutých oboch novinách uverejňuje sa jeden manifest za druhým. Najprv sme čítali manifest «Katolíckych Novín» a včul v poslednom čísle podáva obecnstvu zas aj luteránsky «Týždenník» svoj manifest. My neideme rušiť to tuhé priateľstvo rovného zmysľania stejných zásad a cieľov a len v krátkosti preriekneme o ňom. Manifest luteránskeho «Týždenníka» podpísali: Ferko Skyčák a Milan Hodža, bývalí slovenskí ablegáti. Čo pri tomto novom manifeste každému napadnúť musí je, že sa on len v zásadách a cieľoch srovnáva s manifestom «Katolíckych Novín», kdežto ináč zneje tam a zas ináč

v luteránskom «Týždenníku». Táto rozdielnosť má snáď v tom svoju príčinu, že pôvodcovia oboch manifestov píšú dľa toho obecenstva, ku ktorému sa obracajú. Tak na príklad majiteľ luteránskeho «Týždenníka», ktorý až veľmi blízko stojí ku červeným socialdemokratom, nemôže písať o tom, čo potrebné je duševne nábožnému ľudu slovenskému. V «Katol. Novinách» stáva sa spomienka aj o cirkvi katolíckej a o pravde kresťanskej, lež takým spôsobom, že je to veľmi vzdialené od pravej pravdy kresťanskej a sluší sa skorej do úst červeného socialdemokrata, ako do úst veriaceho katolíka.

Kto to hovorí, že mužovia koalície vojskom dajú ochraňovať svoje majetky a osoby a predsa sú proti vojsku, ten musí nakliadnuť, že ani nevie čo hovorí. Národy od jakživa bojovali za práva a slobodu, z toho však nenasleduje, žeby majetok bojujúcich nemalo brániť vojsko. Bo veď k čomu je to vojsko? Či nie k obrane vlasti a majetku. A komu ono patrí? Kto ho udržujú? Či nie národy?

Ferko Skyčák vyhadzuje krajinským vyslancom na oči, že zdvihli svoje platy. Prečo ale aj Ferko Skyčák zdvihol svoj plat? Prečo ho tam nenechal? Pravda to je iné. Krajinskí vyslanci ostatne každý rok zdvihali svoje platy, bo im to zákon povoľuje a bo je ten vyslanecký plat len veľmi malá náhrada na útraty i za ten najčistejší mandát, ako by to Ferko Skyčák z vlastnej skúsenosti mohol vedieť. My držíme Ferka Skyčáka za statočného človeka, to však sám uznať musí, že je on veľmi malej významnosti muž pred verejnosťou. Pritomne ho prevliekol so sebou Hodža do takého tábora, kde nielo ani len jedného katolíka; iní ho trhajú hneď na pravo, hneď na ľavo a dobrý človek, ako by nevedel čo čobí, postavil sa na stanovisko, v ktorom pri skrovných vlohách a ešte skrovejšej predbežnej učenosti obecenstvu vystavený je na posmech.

«Katolícke Noviny» píšú o «Kresťane», že sa nestaral o hmotné záležitosti ľudu a nevystupoval proti penziám fõišpánov. Aj proti tomuto vystupoval «Kresťan», za hmotné záležitosti ľudu bojoval od desiatich rokov, lenže tí, čo to v «Katolíckych Novinách» zapierajú, sú tak mladí, že o účinkovaní «Kresťana» ani pochopu mať nemôžu.

«Ľudová politika» píše luteránsky «Týždenník» a hovorí, že Ľudový ablegát Ernšt Slovákovi sľúbil, že ich zo snemu povyhadzuje. Toto hrozitánske cigáňstvo už stokrát bolo verejne podvrátené. Ponevác sa to ešte raz opovažuje uvádzať luteránsky «Týždenník», nuž to prítomne vyhlasujeme za podlé pomlúvanie a utrhanie na cti, za lož všestranného opovrhnutia hodnú, akej schopný môže byť len človek, čo o počestnosti ani pochopu nemá. Píše ďalej luteránsky «Týždenník», že «Ľudový ablegát Rakovszky povedal, že Skyčáka, až príde do snemu, vyhodí von». My sme sa o tomto s Rakovszky nevyprávali. Znajúe však jeho zásady a zmýšľania, môžeme tvrdiť, že aj toto je nehanebná lož. Podobne nehanebná lož je, že «Ľudový ablegát Karácsonyi túla sa medzi ľuďom a nahovára ho, aby sa učil maďarsky». Nie Karácsonyi túla sa

medzi ľuďom, lež Skyčák a Hodža túlali sa medzi ľuďom šárišským. Následkom nápadov luteránskeho «Týždenníka» musíme konečne verejne povedať, že noviny tieto sú nám toľko ako cigáňča. Na cigáňstve zakladá sa celá politika luteránskeho «Týždenníka» a ohľadom toho prinútení sme s úprimnou sústrasťou vyvolať: Ó ľud môj, ľud drahý slovenský, takých ľživých vodcov, akí sú tí Skyčák a Hodža, si si vskutku nezaslúžil.

BESEDNICA.

Obeť nemúdrej lásky rodiča.

(Pokračovanie.)

Jednúc som sdelil Karolovi, jaké plány kujem pre budúcnosť. On ale povedal:

— Vidíš týchto kamarátov našich hrať sa? Osemdesiat rokov žiaden z nich nebude živým. Život človeka je krátky proti večnosti. Ponevác ale po tomto krátkom a biednom živote cheem sa do neba dostať, to ale najlepšie docielim reholníckym živobytím, nuž preto cheem sa stať reholníkom.

Ja som to nerozumel. Ale horlivším som sa stal, prosiac Boha, aby mi na vedomie dal svoju svätú voľu. — Karol aj v prázdninách konal častejšie poklonu pred sviatosťou, a vtedy anjelu bol podobný! Jednúc ma oslovil, abych aj ja šiel do kaplnky. Dlho a pobožne som sa modlil pred obrazom Bohorodičky. Potom som povedal:

— Karle, zvíťazil si. Aj ja budem reholníkom.

— No, neide to tak chytro, — odpovedal Karol. — Ešte sa veľa musíš modliť, postiť, načkať a duchovného otca o radu prosiť, aby sa to stať mohlo. Ty si ešte prímladý k tomu.

— Jaj, veď si ma celkom nastrašil. Vedz, že sa ja už dva mesiace zaoberám s touto myšlienkou. Srdce ma núti, abych sa stal reholníkom. Prosím Pannu Mariu, aby ma osvietila. Dnešný deň, v ktorý ti to sdeľujem, počítujem medzi tie najkrajšie a najblaženejšie dni svojho života.

Karol dojata chytil ma za ruku. Obidvaja sme vkročili do kaplnky. Od tej doby najradšej sme sa shovárali o kňazskom stave. Spomínali sme prvých kresťanov, katakomb, mníchov na púšti sa modliacich, dobrého pastiera... Však to len utešené chvíle byly!

Prišla záverečná slávnosť roka. Otee mi odpisal, že príde pre mňa. Už predbežne som uvedomil rodičov o svojom úmysle. Čo chvíľa vykvitne, ako sa to páčilo mojim rodičom.

Doma som. Matka bola natešená, že dobre vyzerám. Naraz mi donesie matka list od Karla, rieknuce:

— Čo to má znamenať, synu?

Potom roztrhne list, pokračovala:

— Ty spomínaš kňazské povolanie, kdežto si to nenie v stave ani pochopiť. Nestaň sa to viac. Odpíš priateľovi, že viac nechceš mať s ním nič. Veď si v kláštore bol poslušným, snáď i doma budeš.

Ja som úplne bol poslušným matke. Túžil som za dobrým priateľom Karolom, ktorý aj cez prázdniny bol v kláštore, lebo dobre vedel, jak veľmi znebezpečuje domovizeň kňazské povolanie. Zanedbal som sv. prijímanie, nešiel som ministrovať, poznal som sa so susednými chlapcami; keby boli prázdniny dlhé bývaly, zlým kujanom bych sa bol stal. Do ústavu ma matka odprevadila. Uzrel som to požehnané stavisko. Karol ma objal. Ale keď videl chladný pohľad mojej matky, zľakol sa.

— Nikdy nebude z teba kňaz, — povedala mi moja matka.

Ja ale ešte i dnes nerozumiem, ako môže taká pobožná žena tak veľmi nenávidieť duchovný stav.

— No, dobre si sa choval v prázdninách? — pýtal sa ma starý správca kláštora.

To «dobré» mi pripomenulo, v akom stave som pred dvoma mesiacmi opustil ústav; začerveňal som sa, pohliadnuc na matku, aby ona dala odpoveď. Matka to porozumela a celkom naplašená odpovedala:

— Pán správca, nemám námietky proti tunajšej výchove, ale to ma už mrzí, že môj chlapec celkom chladným sa stal oproti rodičom.

— Ale pani moja ja nič nerozumiem z vašej reči, — riekol správca.

— Tým som len to chcela povedať — odpovedala matka — že moje dieťa také myšlienky má, ktoré sa mi nepáčia. Kebych to bola predvídala, nebola bych ho sem dala. Čo sa má taký nezralý chlapec zaoberať s tým úmyslom, že on kňazom bude. Mal li by sa kňazom stať, tak radšej nech hneď tu mŕtvý na zem klesne.

— Odpustím vám, pani, — povedal správca — to si ale vyprosím, aby ste kňazský stav tak tupila. Bojte sa Boha, bez ktorého vôle i tak nebude kňazom. Kresťanská matka by nemala tak divo mlúviť. Každý deň sa budem modliť, aby ste viac nepodľahla takému vnuknutiu diabolskému.

— Odpusťte, duchovný otče, ja som nechcele vašu osobu, alebo váš stav obraziť. Vy ale dobre viete, jaké sú dnes zlé časy. Matka je len matkou. Veľmi by ma to mrzelo, kebych videla, že je dieťa moje nešťastné. Ja som vám odovzdala chlapca, aby sa učil, a nie aby sa stal mníchom.

— Keď sa vám páči, pre mňa i hneď si môžete domov vziať chlapca. To vám ale povedať môžem, že sme my nenahovárali vášho chlapca, aby sa stal mníchom. Tým ale nečiníme zle, keď povzbudzujeme žiakov, aby často pristupovali ku svätým sviatosťam. Pravá zbožnosť nenie nešťastím detí. Ja nechcem, aby váš Henrik stal sa mníchom. To je vážna vec, ktorá požaduje povolanie a mnohonásobnú zkúšku. Rodičovská nádhra utláča povolanie dieťaťa, z čoho ale pochádzajú márne radosti, hrozné

hriechy a trpké sklamanie. Mnohí rodičia ale nedbajú, nech sú ich deti nešťastné a poľutovania hodné, nech sa len Bohu neobetujú.

— A či ja dbám! Či práve môj syn musí byť prvým na schodoch do neba vedúcich. Nech sa len dobre učí, to ostatné je našou starostou. Vy nemáte pochopu o materinskom srdci. Čo ten Karol ten list písal môjmu synovi, celkom nepokojné je moje srdce, v plači uspokojujem svoju myseľ.

Potom obrátiac sa ku mne, pokračovala:

— Ty alo, synu môj, si ešte len dieťaťom, nemysli na to, čím sa staneš, len sa usilovne uč. S Bohom!

Keď sa matka vzdialila, moje srdce nebolo naplnené žiaľom. Cítil som, že láska mojej matky nenie pravou.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Vyznačenie vacovského biskupa. Jeho svätosť pápež Pius X. znakom uznania zásluh na poli cirkevnom grófovi Karolovi Emanuelovi Csákymu a jeho nástupcom biskupom vacovským na večné časy udelil privilegium palliuma arcibiskupského. Medzi biskupstvami Uhorska privilegium toto má už od dvesto rokov len biskupstvo päťkostolské.

Smrť. Moravsko-lieskovský rímsko-katolícky farár Augustin Róth dňa 14. februára po dlhšej nemoci a po prijatí sviatostí zomierajúcich zomrel vo Viedni. Zosnulého farára pochoval dňa 16. febr. za veľkej assistencie pápežský pralát Imrich Bielik.

Porada rakúskych biskupov. Z Viedne oznamujú, že rakúski biskupi vydržovali minulého týždňa prvú konferenciu, na ktorej predsedal kardinál Gruscha. Na porade prítomný bol pražský kardinál-arcibiskup Skrbenski. soľnohradský biskup Katschthaler. klagenfurtský biskup Khon, marburgský biskup Napotnik, ďalej Ivovský arcibiskup, brnenský a königgratzský biskup.

Vysvätenie nových francúzskych biskupov. Dňa 25. februára z Rímu oznamujú, že pápež šiel do baziliky sv. Petra, kde vysvätil nových francúzskych biskupov. Obrady boli privátneho rázu. Na cirkevnej slávnosti prítomný bol štátny pápežský sekretár kardinál Merri de Vall, traja kardináli, pápežský dvor a ešte niekoľko pozvaných hosťov.

Akcia lekárov v Liptove. Liptovský lekársky kruh uzavrel, že časom sriadi ľudové prednášky o obrane proti chytľavým nemociam. Prvá takáto prednáška bola dňa 24. februára v Lipt. Sv. Mikuláši, kde dr. Šalamon Lefkovics mal prednášku o tom, ako sa má ľud brániť proti suchotinám.

Utopila sa paroloď. Z mesta Kadix (Španielsko) oznamujú, že uhorská paroloď «Korvín Mátyás» na svojej ceste z Kadixu do Genui sa utopila. Mužstvo, ktoré bolo na lodi, oratovali.

Omilostený zbojník. Z Vacova oznamujú, že zlo-
povečný zbojník Jozef Savanyu, ktorého sa pred dávnymi
rokami báli v celom Zadunajsku, od minulého týždňa je
na slobode. Na prosbu vacovského biskupa grófa Karola
Csákyho jeho veličenstvo kráľ omilostil na doživotný žalár
odsúdeného zboj-
níka, ktorý páchal
zbojstvá v troch
stoliciach. Jozef
Savanyu bol ke-
dysi juhásom v
obci Középiszkár,
ale keď mal ísť na
vojančinu, usko-
čil. Začal zbíjať
ľudí a svoj úkryt
mal v Bakoňských
horách, zadiaľ do
okolitých stolic a
obcí chodil zbíjať
ľudí. No zle sa mu
povodilo, lebo je-
den raz ho žan-
dári chytili a zboj-
ník, ktorý usmrtil
veľa ľudí, odsúde-
ný bol na doži-
votný žalár. Jozef
Savanyu dostal sa
do illavskej trest-
nice, kde sa dobre
držal a keď si už
15 rokov zo svo-
jeho trestu odse-
del, prosil o mi-
losť. No jeho pro-
sba nebola však
vyslyšaná. Keď už
bol 22 rokov oby-
vateľom illavskej
trestnice, zaviezli
ho do vacovského
žalára, kde teraz
64-ročný, telesne
zmorený zbojník
našiel mocného
patrona. Vacov-
ský biskup totiž
pýtal pre Jozefa
Savanyu milosť

od kráľa, ktorý zbojníka aj omilostil. Jozef Savanyu ale
nevedel nič o omilostení. Minulé dni na poludnie prišiel
do žalára vacovský biskup gróf Karol Csáky so svojim
celým dvorom, dal si predvolať zbojníka a dal mu na
známosť, že je omilostený. Starý zbojník v očiach so
slzami počúval slová biskupa a keď biskup odišiel, vy-
zliekol sa zo súkenných šiat, ktoré tak dlhé roky nosil a

s najbližším vlakom ešte v ten samý deň odcestoval do
Egerszegu, kde má pokrevných.

Z Trenčianskej. Administratívny výbor stolice tren-
čianskej dňa 13. februára vydržoval svoje riadne me-
sačné zasadnutie, na ktorom predsedal hlavný župan sto-
lice dr. J. Baross.

Na tomto zasada-
nutí správca fi-
nančnej direkcie
oznámil, že daň
pre mimozákonný
stav ani predo-
šlého mesiaca ne-
mohli exekvovať,
a že daň na rok
1906. vypíšu. —
Hlavný lekár sto-
ličný podal zatým
zprávu o zdravot-
nom stave obyva-
teľstva stolice a
sdelil, že nepri-
jemné počasie za-
príčiniť časté ne-
moci, menovite
influenzu, zapále-
nie pľúc a črevový
katar. Veľa ľudí
onezdravelo aj na
egyptskú očnú ne-
moc, na takzvanú
trachomu a mie-
stami vystúpila aj
difteritis a šarlach
v istej miere. Dľa
zprávy stoličného
zverolekára po-
danej v zdravot-
nom stave dobyt-
ka nenastalo pa-
trnejšej zmeny.
Na jarmoky dosť
lichvy dohnali a
ceny byly vysoké.

Administratívny
výbor vo svojej
polročnej zpráve,
ktorú podá mini-
sterskému pred-
sedovi, sdeľuje, že

vysťahovanie zo stolice trenčianskej sa šíri; v predošlom
polroku vydali 1219 passov do cudzozemska. Vysťahov-
valci sú zväčša práceschopní ľudia a preto na území sto-
lice pracovných síl ubýva. V správe výbor navrhuje, aby
v Illave postavený bol daňový úrad a v Nemšovej a Hor-
nom Srní pohraničná stráž cieľom kontrolovania vysťa-
hovačov a aby cieľom prekazení šírenia sa trachomy

Ruské sedliacke dievča v národnom obleku.

boly do života prísnejšie poriadky uvedené. Zatým boly vybavené aj iné bežné záležitosti, s čím sa zasadnutie skončilo.

Obrana tlačovej slobody. Kruh spisovateľov a novinárov «Otthon» vydržoval minulé dni mimoriadne výborové zasadnutie, na ktorom uzavreli, že vyšlú výbor, ktorého úkolom bude brániť i mravné i hmotné záujmy novinárov za terajších mimoriadnych pomerov.

Na licitácii odpredaná kráľovská pozostalosť. V Paríži z pozostalosti srbských kráľov Milana a Alexandra predali vo štvrtok minulého týždňa na verejnej licitácii 300 malieb. Za maľby utržili 25.000 frankov.

Sňatok v bielom dome. Dcéra predsedu Spojených štátov severo-amerických, Alice Roosevelt v sobotu dňa 17. februára vydala sa za senátora Mikuláša Longwortha. Sobáš uzavretý bol v Bielom dome. Na sobáši prítomní boli všetci diplomati, medzi nimi aj osobníctvo rakúsko-uhorského veľvyslanectva pod vedením veľvyslanca Hengelsmüllera, ktorý odovzdal mladuche dar kráľa Franca Jozefa: jeden utešený náhrdelný šperk. Taliansky kráľ daroval predsedovej dcére z príležitosti jej sňatku jeden umelecký zhotovený stolík, na ktorom sú vyložené z mozaiky väčšie mestá Talianska. Po sobáši boly raňajky, na ktorých prítomné bolo asi 300 hosťov. Vo Washingtone na všetkých domoch, menovite na bielom dome vialy zástavy a po uliciach stálo početné obecnstvo, ktoré senátorovi Longworthovi privolávalo na slávu, keď sa viezol do Bieleho domu. — Alice Roosevelt z príležitosti svojho sňatku dostala veľa darov: drahocenné šperky, 25 zlatých hodínok, strieborné stolové náčinie, prstene, kávy v hodnote 1000 dollárov, jeden šijací stroj, tri biele husy, jeden automobil a všeliaké iné veci. Jej mladoženich dostal zvláštny dar. Indiáni vyslali k nemu deputáciu, ktorej vodca odovzdal senátorovi čo dar jednu z bivolovej kože zhotovenú vestu. Deputáciu prijal predseda Roosevelt, ktorý prisľúbil, že jeho za vestu bude aj nosiť.

Elektrické osvetlenie v Piešťanských Tepliciach. Svetochýrne Piešťanské kúpele v nastávajúcej sesóne osvetlené budú elektrikou. Ako totiž ztadiaľ oznamujú, onedlho začnú stavať na pozemku pri železničnej stanici budovy k dorábaniu elektrického prúdu a súčasne zariadenia aj vodítka.

Niet vojenskej hudby. Budapeštianske vojenské veľiteľstvo minulý týždeň v dennom rozkaze zakázalo vojenským hudobným sborom, aby hraly vo verejných miestnostiach. Následkom tohto zákazu vojenskej bandy oznámily majiteľom kaviarní a hostincov, že odtiaľ nemôžu prísť hrať.

Zatknutí kupci. Samuel Adler lanského roku otvoril si v Rimavskej Sobote obchod a keď celkom vyčerpal svoj úver koncom januára obchod predal svojmu švagrovi Arminovi Gottliebovi, aby jeho veritelia obchod nemohli dať sekvestrovať. No Gottlieb po kúpe o osem dní obchod zase predal a ani Adler, ani Gottlieb nedali veriteľom ani haliera. Následkom tohto veritelia oznámili aj Adlera aj Gottlieba, ktorých rimavsko-sobotský vyšetrojúci sudca dal tieto dri posadiť do vyšetrojúceho väzenia.

Zamrzol rybár. Z Keszthelyu oznamujú, že žandárska patrulla z obce Badacsony-Tomaj tieto dni našla pri jazere Balaton jednu zamrznutú mrtvolu. Z písom, ktoré našli u nešťastníka, zistili, že zosnulý je rybár Julius Galambos.

Zošalel. V pekárni Jakuba Glasela v Žiline minulé dni večer pracoval tovaryš Štefan Kováčik. Počas práce tovaryš začal blúzniť, báchal do sveta, tak že ho museli zaviesť k lekárovi. V jednom nespozorovanom okamihu tovaryš ale ušiel a žandárom podarilo sa ho len o deň chytiť a zaviesť do nemocnice v Trenčíne.

Veľké zemetrasenie. Z New-Yorku píšú, že z Gugaquilu dochádzajú zprávy, že posledné zemetrasenie v Južnej Amerike trva za celý týždeň. Zemetrasenie sa začalo v Esmeraldesi dňa 31. januára predpoludním o 10. hod. Obyvateľstvo so strachom opúšťalo byty. V Esmeraldesi sa srútil kostol, kasáreň a škola. Hlavné ulice mesta zaplavila voda. Okresy Esmeraldes, Nosquera, San Juan, Domingo a Ortie sú tiež zaplavené a posavád vyše 300 Indi padlo v obeť katastrofe.

Zdražiel chlieb. Budapeštianski pekárski majstri nedávno mali poradu, na ktorej uzavreli, že cenu chleba povýšia o 20 percentov. Pekári odvolávajú sa na nové stanovy o pečenie, ktoré vraj uvažujú na nich novšie farchy. Ponevač toto odôvodnenie je ale nie pravdivé, lebo nové stanovy len to nakladajú, aby pekárne boly čisté, zdraženie chleba medzi robotníkmi vzbudilo veľkú rozhorčenosť. Robotníci pre túto príčinu budú vydržovať shromaždenia, na ktorých sa postarajú, aby boly postavené spolkové pekárne.

Zastrelil svoju manželku. Z Brna oznamujú, že tam 35-ročný pekarsky majster, menom Jozef Patocka zo žiarlivosti zastrelil svoju manželku, ktorá pred niekoľkými dňami od neho odišla. Vrah Jozef Patocka po spáchaní vraždy ušiel.

Vražda v hoteli. V Ružomberku v tamojšom hoteli jeden sluha menom Ganswirth povadil sa s jednou slúžkou. Zo zvady povstala bitka a Ganswirth pichol nožom slúžku, tak že táto naskutku vypustila dušu.

Kto na svoj majetok

záložnú poživku mieni si vypoživat, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapešt, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú poživku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto poživku už od 300 korun dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou poživkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto poživkou vyplati, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto poživky spojené. — Poživky sa do poly ceny majetku môžu zplacať na 15, 22, 25, 33 1/2, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš poživku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné poživky na 5% a na 4 1/2 % tové poživky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatiť. — Ku cieľom parcellovania povoluje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné poživky. Zvláštné vysvetlenia podavame zdarma.

HOSPODÁRSTVO.

O výchove žriebafa.

Žrebnú kobyľu treba šanovať a dobre s ňou zachodiť. Možno ju zapriať až do ožrebenia, lenže v poslednom mesiaci nech hospodár len ľahkú prácu koná s ňou. Pri kŕmení nech merkuje, aby kobyla nedostala zkaženú, plesnivú a potuchnutú krmu, lebo od takejto ztratí môže plod. Nech ju nenechá postávať, lebo to jej práve tak môže škodiť, ako aj ťažká robotá. Taká kobyla, ktorá sa málo pohybuje, ťažko sa žrebi. Obyčajne v jedenástom mesiaci sa žrebi, ale stáva sa, že o jeden dva týždne prv, alebo neskôr. Keď hospodár zbadá, že kobyla po uplynutí jedenást mesiaca je nespokojná, stone, často ľahne a zase hore vstane, môže rátať, že sa onedlho už ožrebi. Zaraz nech hojne podstela pod ňu a nech čaká jej ožrebenie, ktoré stáva sa bez ľudskej pomoci. Ak by ale hospodár videl to, že žrebenie nebude riadne, tak nech hľadá pomoc u zverolekára, alebo u rozumného gazdu. Po ožrebení nech nechá za hodinu na pokoji jak kobylu tak aj žrieba, za ktorý čas toto uschne. Po uplynutí jednej hodiny nech pomôže žrieba na nohy postaví a ak by nevedelo samo od seba cicať, nech mu pomôže. Prvé mlieko neslobodno na zem vydojiť, lebo žrieba má naň veľkú potrebu, aby sa mu s ním črevá vyčistili. Ak by kobyla bola štekľivá, treba jej podvihnuť jednu prednú nohu a tak ju prinútiť, aby pripustila žrieba k sebe. O pár hodín žrieba sa už celkom dobre cíti, keď je hladné. samo hore vstane, hospodár len dobre podstielat musí pod kobylu. O 4—5 dní žrieba už rado pobeháva, čo má naň dobrý účinok a chutnejšie cicia. Práve preto — ak len zlé počasie neprekazí — vyvedieme kobylu aj so žriebatom na slobodné povetrie, kde si ono neublíži a povodíme obe. Po desiatich dňoch môžeme zapriať kobylu do ľahkej roboty, ale len pri tichom chode a len tam, kde sa žriebatu nič nestane. Sú aj takí hospodári, ktorí pri takomto prvom chodení pribijú na koniec oja doštičku, alebo ho handrou obviažu, aby sa žriebe oň neudrelo a skrze to nezahynulo. Na deviaty deň po ožrebení treba kobylu znovu zaviesť ku samcov. O dva týždne môže hospodár kobylu do riadnej práce zapriať, lenže musí ju dobre kŕmiť, aby neschudla.

Keď pozorujeme 3—4 týždňové žrieba, zbadáme, že zbiera seno a obroky a probuje ho hrížiť, a ponevác neuspokojí sa so samým mliekom, tu je čas, aby sme ho priučali pomaličky na hrubšiu krmu. Z toho ohľadu v jednom kúte maštale položíme malé jasle, v ktorých najde žriebe ovsik a dobré seno, pri čom majme starosť o vodu a o sol. Trojtýždňové žriebe už na dlhšiu cestu odprevadí mater, lež ak zbadáme, že ustalo, doprajme mu odpočinku. Od tohto času až do odlúčenia nebudeme mať s

ním veľa roboty. V spomenutých jaslách vždy nech je krma, ďalej priučajme žrieba na krotkosť, čo docielime, keď s ním dobre zaobehodíme. Na čistotu nikdy nezapodneme, lebo to je základ zdravia. V 5—6. mesiaci odlúčíme žrieba, v ktorom čase zožerie denne 3—4 litre ovsu a mimo toho potrebnú zásobu inej krme. Najradnejšie je žrieba držať na ohradenom mieste, kde sa ono slobodne môže pohybovať. Ak je viac žriebat na takomto mieste, dávajme pozor, aby mocnejšie pri kŕmení nehrízli slabšie, čo tak prekazíme, keď tie na tento čas uviazeme. Do roka dobre chovajme žrebce, lebo od tohoto závisí celý ich zrost, a čo sme zameškali, to viac nenahradíme. Na jar druhého roku, ak len možno, treba žrieba na pašu vyháňať, lebo skúsenosť o tom svedčí, že zo žriebata, ktoré na paši rástlo, lepšie, zdravšie, silnejšie a do behu o mnoho súcejšie kôň dospeje, ako z takého, ktoré ustavične v maštali držané bolo. Prv, než by sme žrieba na pašu vyhnali, pohoďme mu zeleného krmu a ak by na paši nenašlo — pre nepriaznivé počasie — dostatočnej potravu, ráno a večer pri tom aj obroku mu dajme. Jednorôčnych samcov treba dať vyrezať, lebo ináč nemohli by chodiť na pašu s kobylami. Zle robia tí hospodári, ktorí už dvojročných žrebce zapriať. Do štvrtého roku nemali by ich chytať do ťažkej práce, lebo hoc aj na oko silné sú, predsa kosti jejich ešte neni sú vyvinuté.

Prosím hospodárov, aby aspoň toto držali pred očami pri výchove žrebce.

Gazda.

DOPISY.

Prasiez.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom oblúbenom «Kreštane».

Z mnohých obcí čítam dopisy v našom «Kreštane», len z Prašíc sa nikto neohlási. Ako keby nás ani na svete nebolo. My sme tu však neohrození ľudáci a nedáme sa nikomu zväbiť. Ponajprv musím sdeliť, že som čítal tie noviny, čo ako katolícke v Skalici vychodia a veľmi som sa pohoršil nad tým, že tieto noviny opovažujú sa napádať katolíckych kňazov a našu kresťanskú ľudovú stranu. Nielen ja som sa nad tým zarmútil, lež všetci ľudia u nás, čo o tom slyšali. My si ako jednoduchí ľudia tak myslíme, že také noviny, čo naše duchovenstvo a našu kresťanskú ľudovú stranu napádajú, ani nemôžu byť katolícke. Ako sa u nás ľudu oči otvárajú, to bolo vidieť pri poslednej voľbe rýchtárskej. Snáď po prvé volili sme si našich predstavených slobodne a dľa nášeho svedomia. Naši kandidáti sa pravda neľúbili ani židom, ani virilistom. Úplnej pochvaly je ale náš pán slúžny hoden, že pri voľbe celkom nestranné a spravodlivo pokračoval. Len tak bolo možno, že sme si predstavených po našej vôli vyvolili. Verný ľudák a horlivý kresťan Jozef Novotný vyvolený je za rýchtára. Do výboru vyvolili sme si tiež samých ľudákov. Daj Boh novým predstaveným našim pozhnaniam a trpezlivosť, aby obec našu v duchu kresťan-

skom, spravodlivo, svedomite a k dobrému občanov spravovali. Občania nielen u nás, lež aj po iných krajoch mali by tak robiť, ako my prítomne. Najväčšie nešťastie občanov je, že nenie sú jednej mysle, nenie medzi nimi svornosti. Jeden ide na pravo, druhý ide na ľavo, ku potešeniu tretieho, ktorý potom obyčajne na škodu občanov zvíťazí. Duch kresťanský a svornosť občanov sú základom blahobytu v každej obci. Prítomne dosť. Budúcne sdelím viacej. *Ludák.*

Prievidzský okres.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý tento môj dopis uverejníť v našom obľúbenom «Kresťane».

Naši liberáli sa tomu veľmi tešia, že Ďuro Csillaghy zostal kommissárom v nitrianskej stolici.

— Nám môže ďakovať, — hovoria — že ho došla táto hodnosť, lebo my sme ho vyvolili za ablegáta. Aká sláva pre nás! Len teraz sa nám odsluži za to, že sme Ľudákov tak previedli. Veď sa aj zide tej Nitrianskej prísny clovek, aby tam poriadok urobil. Lebo sa tam v poslednom čase hrozné veci stváraly. Liberáli utichli, utiahli sa a stolicu Ľudáci vedú. Ku nim sa pripojil aj Julius Markhot, viceispán a zostal náčelníkom protivládneho tábora. Nuž ale všetko sa to premení, keď Csillaghy začne prácu svoju.

Takto vyprávajú a myslia, takto plesajú naši liberáli s ich milými jakhecami. Radosť je taká, že kožky zajačie zlacnely.

No, bouprissám, máte sa vy s čím chvastať! Najmä keď spomínate voľbu. To bol taký škandál, nad ktorým sa pohoršil každý clovek, len vy ste viskali. Pravda, tešíte sa, že je snem rozpustený a že nepride rad na sentenciu. Liberáli sa s tým nemôžu vychvaľovať, že dopomohli Csillaghyemu k «slávnemu» (!?) úradu. On toto len sám sebe môže ďakovať. Ako známeho liberála vymenovali ho za kommissára. Je ich viacej jemu podobných. Nuž ale zadlžení liberáli chytia sa na hoc čo, nech len mzdu obdržia. Že sa oni pri tom vydajú za hazafikov a kážu o vlastenectve, nad tým sa nesmieme čudovať, bo je to ľahko pri kartách a pri pohárikoch.

Ani toho sa nenalákame, že by mohol Csillaghy zničť našu Ľudovú stranu jak v stolici, tak aj v našom prievidzskom okrese. Čože sú Ľudáci bezcitné bábky? Alebo ovce, ktoré rozbehnú sa na prvý štekot? My sa nenalákame žiadneho kommissára, lebo nerobíme priestupky. Do nás nikto nech sa nezapiera, lebo nedávame k tomu príčinu. Nás nikto nedonúti k tomu, aby sme boli liberálmi. Také časy žijeme, že každý kresťan má byť Ľudákom a nie objímať sa so židmi a s kadejakými lahtikármami, s ktorými preplnené je Nitriansko. My sme za spravodnosť, za kresťanstvo a za slobodu. My milujeme vlast našu a ju aj brániť budeme. Milujeme aj vieru našu a ani tú neobrazíme s tým, že by sme liberálmi zostali, čo by sto kommissárov prišlo na nás. Milujeme aj stranu našu kresťanskú a nikto nás neodcudzí od nej. Ako statoční bo-

jovníci, vernými zostaneme zástave našej. Ostatný clovek je to, ktorý v týchto smutných časoch, ktoré liberáli spôsobili úbohej krajine, pripojil by sa ku tým, čo sú od koreňa liberáli. Takito najdu sa aj v prievidzskom okrese. Známe ich. Ľudák nedá sa na to. Ten má statočnosť a cit vlastenectva.

Toto odpovedáme priateľom Ďura Csillaghyho. Do videnia pri voľbách kedykoľvek budú vypísané. Nemyslite, že nás oklamete. Veru nie! *Domobraník.*

Lešnica

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

Na ozdobu chrámu lešnického obetovali milodary nasledujúci gazdovia:

Jakub Bartkovszky 20 kor., Ján Bartkovszky 10 kor., Šimon Kohutt 10 kor., Michal Smetana 10 korún, Jakub Hoholik 10 kor., Ignác Mačutek 10 kor., Felix Gacek 10 kor., Tomáš Hohol 10 kor., Ambruš Hohol 10 kor., Gašpar Gondek 10 kor., Peter Kohutt 10 kor., Jozef Podolszky 10 kor., Dominik Domonkoš 10 korún, Béla Gondek 10 kor., Bertalan Breja 10 kor., Andrej Jurkov 10 korún, Jozef Borovszky 10 kor., Ján Szromovszky 10 kor., Jozef Česelka 10 kor., Jozef Gondek 10 kor., Juraj Milesak 10 kor., Peter Kalisz 10 kor., Martin Szromovszky 10 korún, Michal Szejuth 10 korún, Béla Hovanna 10 kor., Dorka Zavodsky 10 kor., František Lihányi 10 kor., Mária Zelenka 10 kor., Michal Bartkovsky 10 kor., Fabian Podolinszky 10 kor., Karol Gondek 10 kor., Jozef Podolinszky 10 kor., Jozef Szromovszky 10 kor., Jozef Kalisz 10 kor., Mária Gondek 10 kor., Jozef Bartkovszky 10 kor., Michal Kohutt 10 kor., Anna Grunzky 10 kor., Jozef Breja 10 kor., Jakub Podolinszky 10 kor., Šimon Gaczek 10 kor., Michal Borovszky 10 kor., Veronika Podolszky 10 korún, Ján Bartkovszky mladší 10 kor., Florian Manyák 10 kor., Ján Barnás mladší 10 korún, Gizella Podolszky 6 korún, Anna Bartkovszky 4 kor., Tomáš Bartkovszky 6 korún, Anna Gondek 4 kor., František Slachtovszky 6 kor., Valent Smetana 2 kor., Pavel Gondek 2 kor., Jakub Gondek 5 kor., Ján Barnás 6 kor., Ondrej Hutník 5 korún, Jozef Rogecz 6 korún, Kat. Podolszky 2 kor., Mária Gondek 6 kor., Anna Szromovszky 5 kor., Anna Cziczonyák 10 kor. Tá istá vdova sa aj o sochu božského Srdea Ježišovho postarala, na ktorú 140 korún obetovala.

Sochu budeme v prvú nedelu pôstnu slávnostne posviacať. Ona bohumilá vdova nám dá zaiste aj chrám vy-malovať, čo sa v máji stane. Z Ameriky nám 170 korún poslali naši dobrí krajanla. Vo vianočné sviatky sme pre Ježiška offeru držali, dobrý Ľud môj obetoval 24 korún 76 halierov.

K týmto milodarom som Ľud môj s tou kážňou pohnul: «Dajte cisárovi, čo je cisárovo a Bohu, čo je Božie». (Matúš. 22, 21.) Obec naša je zaiste tá najchudobnejšia, lež chvála Pánu Bohu, je obec katolícka. Nech dá Pán Boh, aby aj ďalej Boha milovala a druhým obciam, ktoré

pre krémárov vždy majú koruny, pre Boha ale ani len haliera do zvončeka nemajú, nech dá Pán Boh, aby týmto obciam za príklad zlúžila.

Ešte len toľko. Obec naša počíta 430 duší. Úfam, že ani jedna neostane Bohu a jeho sv. chrámu dlžna. Vyslyš ma Pane a pomáhaj veriacim lešnickým.

Ján Sterbák, duchovný obce.

Štiavnik.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto riadkov v našom milom «Kresťane».

Ku pozdvihnutiu chvály Božej farníci štiavnickí (stolica trenčianska) na novovystavenie orgána nasledovné ďalšie milodary vďačne obetovali:

Po 1 korune obetovali: Ján Šutara, Ján Červenec, Mária Mišejka, Pavel Mitešický, Mária Cambál, Agnesa Kopunik, Ján Červenec, Mária Mišejka, Anna Fajbík, Jozef Slazina, Ondrej Kuciak, Verona Trulík, Baltazár Tabaček, Mária Mišjak, Jozef Gajdos. Mária Kameniar Verona Večerinec, Kata Tatalik, Anna Kameniar, Mária Mišjak, Jozef Kameniar m., Zofia Končík, Kača Slobodník, Martin Radvan, Mária Vrábel, Kača Kováč, Karola Primač, Verona Putírka, Dora Vároš, Verona Chlebina, Verona Kováč, Mária Panač, Jozef Kameniar, Verona Panač, Bara Fučo, Verona Škero, Mária Kulišek, Magda Šimun, Anna Šimun, Ján Šimun, Verona Gabriška, Jozef Radvan, Anna Kameniar, Verona Klopán, Mária Kucik, Bara Bukovan, Jozef Čaniga, Lucia Štrpko, Mária Hraboš, Mária Mišejka, Bara Majbuch, Mária Tatalik, Kača Štefánik, Verona Lasček, Mária Tatalik, Verona Slobodník, Kača Zbeško, Kača Gajdos, Magda Juraček, Bara Baránek.

Po 2 koruny obetovali: Štefan Červenec, Jozef Klučinec, Juraj Mištrík, Štefan Pastorek, Gašpar Labuda, Štefan Mituch, Štefan Jakubík, Anna Minárik, Jozef Tabaček, Jozef Kolek, Jozef Cedro, Ján Vrábel, Jozef Hajko, Ján Slobodník, Martin Kolek, Mária Panač, Ondrej Lasček, Martin Cedro Klopán, Martin Kameniar, Pavel Možucha, Martin Jakubík, Jozef Janik, Jozef Chlebina, Jozef Osuch, Ján Salmek, Ján Krsjak, Ondrej Minárik, Verona Kolek, Mária Čizmár, Martin Cedro ml.

Ďalej obetovali: Mikuláš Palko 4 kor., Jozef Tilica 8 kor., Adam Tabaček 2 kor., Filip Vavko 10 korún, Juraj Hraboš 5 kor., Ondrej Pobiják 3 kor., Ján Bjelik 3 kor., Ján Radovan 10 kor., Vendel Mešo 10 kor., Jozef Mikoláš 5 kor., Matúš Možucha 5 kor., Juraj Pukál 4 kor., Jozef Hešo 6 kor., Jozef Mišutka 4 kor., Dora Trulík 80 hal., Bara Janošik 1 kor. 60 hal., Mária Panač 20 hal., Kača Potvoček 50 hal., Anna Kameniar 80 hal., Štefan Minárik 50 hal., Mária Trolo 60 hal., Mária Kojnínek 40 hal.

Všetkým láskavým a štedrým dobrodincom Pán Boh zaplať a vynahraď za jejich milodary, ktoré ku cti a chvále Najvyššieho obetovali.

Výkaz ďalších milodarov uverejní sa budúce.

Štefan Čupec, Štefan Neuschel, Ondrej Jakubík,
pokladník, účtovník a organista, pokladník.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny

na pol roka 2 koruny

na štvrt' roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tíh ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 16'55—17'85, peštianska K 16'00—17'50, belehradská K. 16'65—17'50, banátska (76 kilogramová) K. 16'65—17'40. — Raž: K. 13'35—13'60. — Jačmeň na krm K. 14'15—14'75. — Ovos: prvotriedny 15'80—16'00, druhotriedny 15'60—15'70. — Kukurica: K. 13'55—13'75. Repica: K. 27'00—28'00. — Proso: K. 16'00—18'00.

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	27'40	26'40	25'40	24'60	23'80	22'40	20'40
			č.	7	7½	8	
			K.	18'60	16'20	12'80	

Otruby: K. 10'40, hrubé K. 10'00.

Datelinové semä: lucerna K. 118'00 do 124'00 za 100 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 06'40—06'60, zlté K. 04'40—4'60 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely bôb: K. 25'00—27'00, tmavý K. 22'50—23'00, drobný K. 25'00—27'00, tarkavý K. 22'00. Hrach: K. 24'00—29'00 — Šošovica veľká čistá K. 65'00 90'00 — Konopné semä: K. 31'00—33'00. — Lanové semä: prima K. 18'00—19'00. — Rasca: K. 68'00—71'00. — Mak: sivý K. 63'00—64'00, modrý K. 63'00—64'00. — Ladník: K. 14'00 do 15'00. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor rafinovaný K. 68'50—69'00, kockový K. 70'00—70'50, kandis biely K. 81'50, zltý K. 67'50—68'00 za 100 kilogr. potravnou daňou.

Petrolej: Fiumánsky krištáľový K. 50'00, fiumánsky White-Star (***) K 45'50 za 100 klgr.

Lekvár: srbský (1905) K. 25'00—26'00, slavonský (1905) K. 29'00—30'00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 50'50 do 54'00 srbské (120—80 kus.) K. 20'50—30'00.

Sviňská masť: bpeštianska K. 145'00 do 146'00.

Slanina: vidiecka K. ————— mestská 4 kusova K. 125'00—126'00 za 100 klgr.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 137'50 do 138'00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 42'50—43'00.

Starostlivosť našich gazdín
služi k dobrému rodine!

Kathreiner Kneipp sladová káva

je tá jediná sladová káva, ktorá zvláštnym spôsobom dorábania Kathreineru dostáva príjemnú vôňu a ľúbežnú chuť bobkovej kávy.

Veľké jej, a všestranne uznané zdravotné výhody opetne uznané sú a potvrdené tými najvyššími hodnotami vedomosti.

Pri veľkom ušporení v každom gazdovstve, každodenné požívanie jej je zvlášte pre mládež nevyslovnej ceny!

Pri kupovaní spomenut treba dôrazne meno KATHREINER a pýtať vždy len pôvodné balíky s ochrannou známkou starára Kneippa

Každý muž učini svojej žene radosť, keď kúpi sukne lodenové

ktoré v rozličných vzoroch a farbách dorába a 1 kus od 60, 65, 70 kr. s dobierkou posielajú
Tkalcovňa ADOLFA JELINEKA
v LISKU p. Jimramov, Morava.
Jediná firma toho druhu! Vzorok zdarma a franko!

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem
môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrázkov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

HANNS KONRÁD
I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)

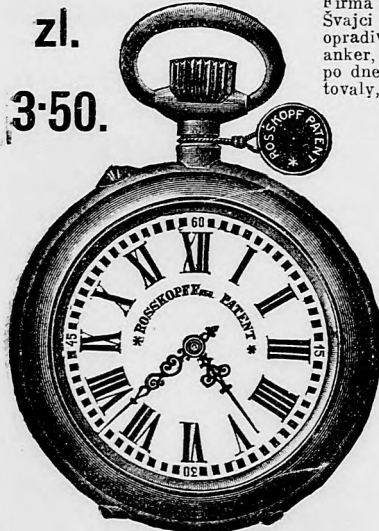
Neni choroby vo vašom dome
keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,

tohoto kráľa všetkých balsamov, ktorý je vylučne istým liekom proti všetkým chorobám; tento cihry balsam zastavuje boľenie hlavy, lámku, pakostnicu reu. u, boľenie zubov a križov, lupanie v nohách, koliku, boľenie žalúdka. Slovom proti všetkým chorobám najestejším liekom je Kráľovský-Balsam, preto je potrebné aby na pohotovosť bol v každom dome. Cena veľkej fľašky 2 kor. 65 hal.; 3 fľašky 6 kor. 65 hal. franko s počtovou dobierkou. K dostaniu u lekára Franc Grósz-Nagy v Debrecine 27. č. V Budapešti u lekára Király-u. 12.; s týmto liekom tiež objednať sa môže po celej krajine hajduság masť na fuzy, ktorú v najkratšom čase došiahnuť sa môžu tie najkrajšie fuzy, 3 škatulky 2 koruny 15 hal. franko s počtovou dobierkou. 285

Opravdivé „Roskopf Patent“

zl.
3-50.

kopf-Frer v Chause de Fouds (Švajc) na pokryvke. Záruka 5 rokov. Jestli by hodinky nezodpovedaly zavazujem sa doposlani penaze behom 30 dui franko navratit. Rozposielanie stava sa kroz hlavne zastupitelstvo pre Uhorsko Rakusko

MAX BÖHNEL hodinár
Wien, IV., Margaretenstrasse 38.

Ziadajte si moj veľký cenník s viac než 1000 vyobrazeniami hodín a tovaru zo zlata a striebra, franko a zdarma.

Lacné české perie.

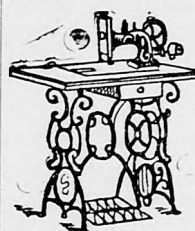

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper. driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijae je pod touti výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.) 284

500 Korún

vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní. Bartillovej ústnej vody, jedna fľaška 70 h. prinavrátilo sa boľenie zubov alebo zápach, z úst. (franko-Zasielka 95. h. osobite). **E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č. 1.** Ziadajte si v lekárni Bartillovu vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude štedro obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu flau nepošlem. 298

Šijáce Stroje.

Velmi dokonale-bez každej chyby a ku každému cieľu. Podľa garancie od 10 zl. až do 25 zl. Vždycky K dostaniu u. **Aloja Habán** mechanika v Budapešti v Il. Izabella-ter 3. Cenník pošlem každému darmo.

Oznamy prijíma ::

:: :: administracia

„Krest'an“

Budapest, Szentkirályi-u. 28.

Kto trpí na lámku a reuma

nech neprobuje žiadne iné lieky a kúpi si jednu fľašku

Dr. Fleisch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu boľenie rúk, nôh a drieku ake pochádza od sedenia, presilenia, natrnutia a z vytknutia, taktiež i opuchliny hojí istej ako ktorý koľvek iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Působenie jeho badať možno i pri najstarších nemociach, proti ktorým ani kúpele ani iné lieky nepomahaly. K dostaniu u vynálezca a vylučného dorabateľa

v Lekárni Korona Dr. Emila Fleisch,

Győr, Baross-út 24. číslo. 291

Hlavný sklad v Budapešti v lekárnach Jozefa Török. Budapest, VI., Király-u. 12. a Andrassy-cesta 28 č.

1 1/2 decilitrova fľaška 2 kor. Cena „rodinnéj“ fľašky k dlhšiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinne fľašky obdarené jednané zasielajú sa franko.

Maďarský cenník na 1906.

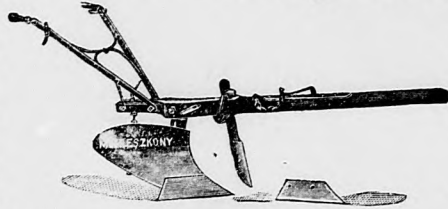
s obsahom 168 strán a s 1000 obrazmi v bohatom vystavení na žiadosť posielala sa bár komu **darom a franko**. Opravdivé švajcarske nikel kotva remont. hodinky systém **Roskopf Patent** K 5.—
 Opravdivé strieborné rem. hodinky K 7.60
 S duplovanou pokrývkou..... 11.50
 Budič hodiny v niklovej zákrýve, 18 cm. vysoké K 2.90
 Tieiste s ciferblatnom v noci svietajúcu K 3.30
 Kuchynské hodiny 3.—
 Schwarzwald hodiny 3.50
 Kukučky hodiny 8.50 atd.
 Bez rizika! Možno vyzneniť, alebo penaze zpiatky žiadať! Rozposielanie s počtovou dobiereku.

Ján Konrád prvá dielňa hodín
 — Brüx 426. (Čechy.) —

Dom do arendy sa dá.

Vo Velkých Bělících (nitrianska st.) na hradskej ceste jeden celkom nový z palenej tehly stavany a skridlicou pokryty pánsky dom dá sa do arendy, a hneď aj obivany byt môže. Su v ňom 4 pekne izby, jedna predizba, kuchyna, komora, gánek 1 maštál a zahrada. Vobci je železnična štacia pošta a telegraf, a pri otcí sú Malobélické teple kupete. Podmienky na veľko-bélíckej počte dozvedet sa možno.

Páni hospodári!

ako: mláfačky s oceľovými guľčkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkové atd. — Cenniky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitce).
 Ti páni, ktorí by chceli za provisiu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

Rákóczy horké pre žalúdok

najistejší domáci liek proti chorobám zo žalúdka pochodiacim. — Podporuje trávenie, následkom výsledku jeho chuť k jedeniu zväčšujúceho chráni pred všetkými z jediel a napojov povstávajúcimi chorobami, hatí krče, náklonnosť k daveniu, závrat, hlavy bôl, tlačenie žalúdka, záhu, zimnicu, koliku, neporiadne trávenie, grganie, zastavuje tučnosť. — Zdravý človek môže zarovnak ako aj nezdravý liek tento požívať, bo on najlepšej účinkuje na celú sústavu človeka. — Cena 1 flašky 2 koruny. Pri predbežnom doposlaní penazi 3 flašky franko 6 korún. Doposielanie pošou každý deň dvakrát. Výlučný dorabateľ:

REQUINY ATTILA lekárník
 Budapest, VII., Külső kerpesi-ut 24.

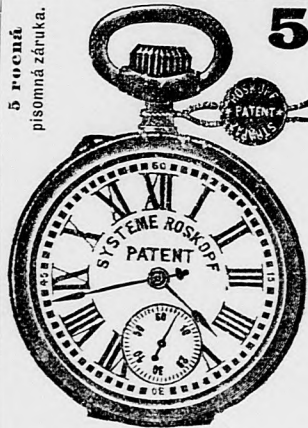
Hlavný sklad: **Josef Török** lekárník, Királyi-u. 12. a Dr. Egger „Nádor“ lekáreň, Váci körut 17. szám.

K odporučaniu je zvláštne **REQUINY**

čaj na plúca

jedna škatula 1.50 koruna.

5 ročná písomná záruka.

5 korun!

V tejto jakosti bez subehu.

Opravdivé švajcarske hodinky systém Roskopf Patent, kotva remontoir s pevným antimagne tickým kotveným strojom so zákrývkou opravdivé emailovanou (nie papier) s ochrannou olovennon znamkou, vo futráli z praveho niklu, so šarnir pokrývkou s chodidlom 36 (nie 12) spojácenými ručičkami so zárukou 3 rokov, vy-

probované, kus za 5 kor. Sukazovateľom sekund 6 kor. Vo futráli zo striebra bez ukazovateľa sekund 10 kor. Sukazovateľom sekund kus 12, 50.

Záměna dovolená, alebo navratenie penazi bez zračky.

Zasiela sa s počtovou dobiereku

Ján Konrád prvá dielňa hodín Brüx 425. (Čecky).

Bohato vystavený cenni vyše 1000 vyobrazením potielala sa na žiadosť bar komu zdarma.

Cirkevný umelecky ústav

J. B. PURGERA

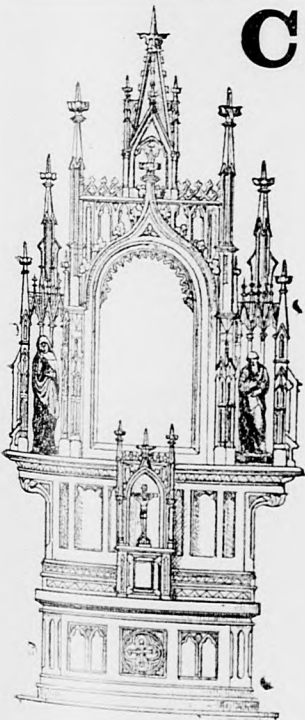
Založený 1832 **ST. ULRICH** Založený 1832
GRÖDEN (Tirol).

Odporuča sa k vyhotoveniu

oltárov, kazatelnic, krstedelníc a križovej cesty z dreva v rozličných farbách alebo v pozlátke pri najpečlivejšom vývode a so zárukou výsluhy.

Početné listiny uznania krajinskej a cudzozemskej.

Cenníky darmo a franko.

K povšimnutiu: Každý kúsok mydla s meno **SCHICHT**, čistým a slobodný je každej škodlivej látky.

Schicht-mydlo!

(ináč jeleňa, alebo mydlo kľúča)

je to najlepšie k upotrebovaniu
to najlacnejšie ku čisteniu šiat
a umyvaniu každého spôsobu.

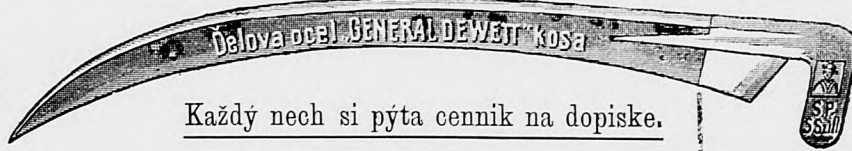
Záruka: 25.000 korún platí firma Juraj Schicht v Aussigu bárskomu, čo je v stave dokázaf, že mydlo s menom Schicht obsahuje v sebe dajakú škodlivú miešaniu. 274/I

Ochranná známka.

Darmo

pošle bárkomu obrázkový
cennik svetochyryných.

Každý nech si pýta cennik na dopiske.

General Dewett kanonocele kôs

PAVEL SOHR Somogy-Szill výlučný rozposielateľ svetochyryných kôs.

Z viacej tisíc listin uznania a podakovania uverejnujem nasledujúce:

Blahorodý Pane! Včel po zatve dávam Vám na známosť, že som tých 16 kusov kôs, čo ste na moje meno poslali obdržal, a dokázaly sa čo najvýbornejšie. Prijmite za to moje najuprimnejšie vďaky. Váš ctiteľ
Ján Kis Máté
obyvateľ k.-sz.-mártonsky.

Ctena Firma! S predmetami onekdy objednanými som veľmi bol spokojný. Prosím ctenú firmu o doposlanie 10 kusov 90-cmtrových kôs a k tomu 20 osieliek s obratom počty a s dobierkou. S uctou
Stefan Peringer,
Budapest, VIII., Szigony-utca 5.

Velactený Pane! Objednané kosity som v poriadku dostal a sme s nimi veľmi spokojní. Prv som Vám nepisal, včel ale keď všetke 36 kusy sú vyprobované dávam Vám na známosť, že všetky od jednej do poslednej veľmi sa podarili. Daj Boh, aby ste ešte mnoho takých kôs rozposielaf móhol bo my v našej obci inej kosity viac potrebovat nebudeme. Nech Vás Boh živi. Eberndorf. S uctou
Alexander Varga, strojný kováč.

Blahorodý Pán Pavel Sohr! S dôverou obraciam sa ku Blahorodému Pánu a prosim z tých dobrých

«General Dewett-kôs 16*90-cmtrových kusov, nech sú čím tenšie a tubšie. Chvála Bohu, tie čo ste vlni poslali sa všetky podarili a mého druhu kosity nedajú sa ani porovnať ku «General Dewett-kosam. Toto je tá najlepšia kosa na svete. Pekne prosim račte mi teraz priam tak dobrých ako vlni poslali. Úfam sa že v našej obci nebudu viac potrebovat iných ako sú «General Dewett-kosity. V našom chotári čvendži už 37 «General Dewett-kôs. Včel prosim račte mi zas 16 kusov kôs poslafi a 20 kladiviek tak dobrých ako sú kosity s počtovou dobierkou.
a. t. d. Garam-Vezekény. S uctou
Ján Varga Tóth.

Cteny Pane! S Vašími kosami čo ste nám minulého mesiaca poslali veľmi sme sapokojní, za čo Vám prajeme zdravia a sily. Kis-Jaranovác, Stolica Belovár, o. p. Grubicsnapolaj.

Alexander Kercsmár, Ján Gáspár, Marcsák Mátér,
Ludwik Szibert, Michal Szibert, Petar Radukics.
Michal Kiss, Marcsák Sana, Nikola Csirkics.

Cteny Pane! Mám tú česť dať Vám na vedomie, že poslane kosity sú všetky znamenité a prijmite za to naše najväčšie vďaky. Budcúne len od

Vas budeme potrebné kosity donášaf. Székelyhid, Stolica Bihar. S uctou

Alexander Kopányi, Josef Kolotár,
Alexander Garda, Alexander Szabó.

Blahorodý Pán Sohr! Už som celkom zabudnul povďačnosť a vďaky vyslovif za kosity vlni doposlaf. V mene všetkých vyslovujem vďaky Panu Sohrovi bo tak kosity, ako osielky a dva páry nákoviek veľmi sa podarili čomu sa veľmi tešime. A prosíme Boha aby Pána Sohra udržal v dobrom zdraví a pri dobrej sile aby ste čím viac ľuďom poslužif móhol dobrými kosami. Ste hodny pochvaly Szilvás-Ujfalu.
Kalman Hajduczky, stolársky majster.

Velactený Pane! Teším sa že Vám možem na vedomie dať, že kosity vypadly k najväčšej spokojnosti našej tak patrace ku nym osielky. Ja odporúčam každému gazdovi, čo potrebuje dobrú kosu, aby si taku len u Vás a to «General Dewett-kosu zaopatril. Úfam sa že na jar aspon 10 kusov objednam, bo medzi postany 11 kusmi kôs nebolo ani jednej čo by sa nebola podarila. Vašu kosu si preto každý váži, napodobn-mu ale chrafi sa ako čert svätenej vody.
Ó-Verbász, 16 novembra (Juzne-Uhorsko).
S pozdravom ctiteľ Fridrich Preitenbach.